

89 DAHABİR 90

Türkiye'de toplumsal, politik ve ekonomik yaşantılarımız "vasat" yöneticilerin ve geleneksel "yukarıya bakan" vatandaşların düşünme hızlarını ve beklenti türleri ile düzeylerini, hızını çok aşmış gibi görünüyor. Kurumlar kısa sürede, çok boyutta, yoğun biçimde yaşanan değişimleri değil anlamak ve yorumlamak, izlemek ve sıralamak da bile zorlanıyorlar. Hükümetlerin anlık kuruluş ve düşürülme biçimleri, bakanların, görev, hizmet anlayış ve sunumlarına yeni biçimler veriyor.

ilk maarif nazırından bu yana 89.; ilk maarif vekilinden sonra 53. sırada yer alan Milli Eğitim Bakanı Sayın Bostancıoğlu, daha göreve başlarken 96 günlük bir üst yönetici olduğunu biliyor. Sayılı günleri olan yöneticileri anlamak, yorumlamak için düşünüyorum. Bu tür bir belirginlik, politika kararları almak konumunda olan üst düzey yöneticileri için nasıl bir duygu ve buna dayalı olarak nasıl bir etkinlik ortamı yaratmaktadır? Böylesine gün sayan bir üst yönetici "giderayak" kökten değişimlere ilişkin kararlar almak yerine yakın çevresine teşekkür veya takdirname düzenlemeyi tercih edebilir. Astlar da üstler ile "sayılı günlere sıkışmış ilişkilerinde, geleceğe ilişkin kaygılarının ya da beklentilerinin stresli yaşantısını sürdürürken, ne denli üretken ve rahat olabilirler.

"Devlette hizmetin devamlılığı esastır" yaymacasının izinden giderek, "hiç ayrılmayacakmış gibi" mega projeler üreten, yarın ayrılacakmış gibi düşünen yöneticilerin davranışları hem insan hem de kurum boyutlarını kapsamaktadır. Devlette hizmetin sürekliliği noktasından hareketle 22-26 Şubat 1999 tarihlerinde 16. Milli Eğitim Şurası "Mesleki ve Teknik Eğitim"! 2000 yılına hazırlamak gündemi ile toplandı. Geç kalmış çok konuşulmuş bir izlenec.

Nitekim eğitim şurasının ülkede, eğitim çevrelerinde bir "değişim" ya da "dönüşümün" fırtınasını estirmesi beklenirken "biteviyelik/monotonluk" sıfatı eğitim şuraları için **dahabir** geçerli olmaya başladı. Hemen her şura bir tür yönetsel rutin etkinliklerin seramonisine dönüşmeye başladı. Hemen her şuranın izlencesi aynı: Açılış, milli eğitim bakanımızın konuşmaları, Sayın Başbakanımızın konuşmaları, eğer teşrif ederlerse Cumhurbaşkanımızın hitabeti, tebrik ve üzüntü mesajlarının okunması, alt komisyonların kurulması ve problemin parçalanıp komisyonlara havale edilmesi, komisyonlarda başkan yazman seçimler, daha evvel

aytaç açılattın

söylenmişlerin tekrarı, komisyon raporlarının genel kurula indirilmesi, kendini takdim ve tatmin etmek isteyenlerin konuşmaları, tartışmalar, oylamalar, raporun kabulü, Bakanın kapanış konuşmaları ve kokteyller. Gerçek bir yorum yapmak gerekirse bugünkü yasama erki ile 1920 yılındaki Türkiye Büyük Millet Meclisi kıyaslamasındaki sonuç ne ise, son dönem eğitim şuraları ile Temmuz 1921 de toplanan Heyet-i ilmiye karşısındaki durumu aynıdır.

Milli eğitimi parça parça ele alarak düzeltmeyi bir çalışma modeli olarak benimseyen Şura'nın artık eğitim sorunlarının çözümüne katkıda bulunma şansı çok azalmıştır. Eğitime "bütüncül" yaklaşım yerine geleneksel yöntemle sistem parçalara ayırarak, bu parçaların iyileştirilmesi modelinin ne kadar geçerli olduğunun konuşulması gerekir.

Şimdilerde esen rüzgar,. 18 Nisan 1999 seçimleridir. Cumhuriyet tarihinin içeriği en zayıf bir seçimi olarak nitelendirilecek bu seçime ilişkin olarak eğitimcilerin önemli bir beklentisi olduğunu sanmıyorum. Zaten siyasal kurumların halka ve eğitimcilere sundukları, her şeyi yerinden oynatacak bir eğitim politikaları ya da anlayışları da yok. Bütün hesaplar 5+3, 8-3 üzerinde yoğunlaşmış durumda. Türkiye eğitim sistemini başka mecralara sürükleyen, eğitimin kalitesini yozlaştıran yükseköğretim giriş sınavlarına ilişkin ciddi bir öneri görünmüyor ufukta. Seçimin sonunda eğitimcilerin çok iyi bildikleri, genellikle zaman doldurmak için kullandıkları "eski konuların tekrarı"nı yaşamak şimdilik kaçınılmaz gibi.

Sayın Bostancıoğlu 96 gününü "hukukçu" özelliğine dayalı olarak doldurmanın çabası içindeyken, günlük bir gazetenin sözde eğitimsel nitelikli ürünleri için, değerlendirme yapmaya zorlanmış olmasını, şanssızlık olarak nitelendirmek gerekir. Bursalıoğlu, Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış kitabında Bakanların yansızlığı konusundaki araştırmasının bulgularını açıklarken, "Bakanların mesleki öğrenim ve yaşantıları" ile kararlarının yansızlığı arasındaki ilişkiyi açıklamıştır. Yazara göre, hukuk kökenli Bakanların, "...mesleğin kazandırdığı uyma yeteneklerinin ve hukuk danışmanının fikirlerine önem verme dereceleri yüksektir". Bu aşamada Sayın Bostancıoğlu'nun sözde eğitim nitelikli bir yayını değerlendirmeden önce bir kez de "eğitim uzmanlarına" danışması beklenirdi. Yalnız bu danışmanın adresini tekrar etmek istiyorum "eğitim müşavirlerine" değil; eğitim bilim uzmanlarına danışmasını öneriyorum. Bu önerim çok geç kaldı ancak belki 18 nisandan sonra işe yarayabilir.

aytaç açılalı

Cumhuriyet milli eğitiminde 76 yılda 53 milli eğitim bakanı hizmet vermiş topluma. Her bakana hizmet için yaklaşık 523 gün (17 ay) süre verilmiş. Eğer gerçekten kestirimler için uygun bir araç ise, 18 Nisan 1999 seçimlerinden sonra gelecek milli eğitim bakanının iki yüzyılı (20. Ve 21 . yüzyılı) hizmeti ile birleştiren bakan olacak. Dileđim, bu iki yüzyılı birleştiren çizgiyi çekmek, 96 güne sıkıştırdığımız Bakana nasip olmasıdır. En azından hatalarına dayalı bir öğrenme sürecini yaşadı. Diğer gelecek bakanların aynı hataları yapması olasılığı, sanırım Sayın Bostancıoğlu'ndan daha fazla. Sonucu görmek için daha bir sayı beklemek gerekecek.